Číslo jednací: 5 TO 49/2015

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze projednal v neveřejném zasedání konaném dne 11. dubna 2016 odvolání obžalovaného [příjmení] [jméno] [příjmení] a státního zástupce Krajského státního zastupitelství v Hradci Králové proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 3. 2015 č. j. 9 T 11/2014-967 a rozhodl

takto:

Z podnětu podaných odvolání se podle § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. řádu rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 18. 3. 2015 č. j. 9 T 11/2014-967 zrušu je a podle § 259 odst. 1 tr. řádu se věc vrací soudu I. stupně, aby ve věci učinil rozhodnutí nové.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové byl obžalovaný [příjmení] [jméno] [příjmení] (dále jen obžalovaný) uznán vinným zvlášť závažným zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku, kterého se ve stručnosti podle skutkových zjištění soudu prvního stupně dopustil dne 9. 11. 2010 v Praze jako jednatel společnosti BLUE FIELDS, s. r. o., v úmyslu obohatit tuto společnost uzavřením kupní smlouvy se společností BUSTREX, s. r. o., zastoupenou jednatelem Mgr. [jméno] [příjmení], jejímž předmětem byl převod nemovitosti - průmyslového areálu v Brněnci, okres Svitavy hodnotě 36.000.000 Kč na společnost BLUE FIELDS, s. r. o. za dohodnutou kupní cenu ve výši 30.000.000 Kč, přičemž ačkoliv se ve smlouvě zavázal sjednanou kupní cenu uhradit tak, že první část kupní ceny ve výši 10.000.000 Kč bude zaplacena z vlastních prostředků společnosti BLUE FIELDS, s. r. o. nejpozději do 29. 11. 2010 a zbývající část kupní ceny ve výši 20.000.000 Kč bude zaplacena z úvěru poskytnutého této společnosti Českou spořitelnou, a.s. nejpozději do 31. 12. 2010, byl si vědom toho, že společnost BLUE FIELDS, s. r. o. nebude schopna svým závazkům z kupní smlouvy dostát, neboť v té době nedisponovala finančními prostředky, z nichž by mohla kupní cenu uhradit, a u České spořitelny, a. s. ani jinde neměla sjednaný úvěr či půjčku, ve lhůtě splatnosti ani později také kupní cenu či její část neuhradil, a to ani přesto, že následnými dodatky kupní smlouvy byla kupní cena ponížena a posunuta její splatnost a tímto jednáním způsobil společnosti BUSTREX, s. r. o. škodu ve výši 36.000.000 Kč.

Za to byl podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody na tři roky, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 tr. zákoníku a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu pěti let. Současně byl obžalovanému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech a družstvech na dobu pěti let.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě odvolání obžalovaný, a to proti všem jeho výrokům a taktéž státní zástupce, a to v neprospěch obžalovaného do výroku o trestu.

Obžalovaný předně namítl, že výrok o vině je založen na nesprávných skutkových zjištěních, která jsou důsledkem toho, že nalézací soud rezignoval na objasnění klíčových rozhodných skutečností a hodnocení důkazů zatížil zásadními logickými i věcnými rozpory. Konkrétně zcela pominul zapojení osoby bratra obžalovaného [jméno] [příjmení] do projednávaného případu a taktéž omezené angažmá obžalovaného v této věci spočívající výlučně v podpisu kupní smlouvy. Uvedeného„ korunního“ svědka ani k hlavnímu líčení nepředvolal a spokojil se s informací od obhájce obžalovaného, že nehodlá před soudem vypovídat. Závěry o vině obžalovaného postavil soud na předpokladu, že obžalovaný si musel být vědom, že společnost Blue Fields, s. r. o. nebude schopna dostát svým závazkům pro nedostatek finančních prostředků, ačkoli odmítl bez

odůvodnění dokazování o zajištění prostředků pro danou transakci u konkrétních investorů (zejména svědek [jméno] [příjmení]). Odvolatel též nesouhlasí se závěrem soudu ohledně výše způsobené škody vyplývající ze závěrů znalce Ing. Hegera, který vychází z možného pronajímání nemovitostí, což však jejich faktický stav (havarijní) již v době koupě, vylučoval. Z uvedeného důvodu zadal obžalovaný sám vypracování nového znaleckého posudku a těsně před konáním veřejného zasedání předložil znalecký posudek ústavu KRESTON A& CE Consulting, s. r. o., kterým navrhl provést důkaz s tím, že znalecký posudek se vyjadřuje jednak ke komplikovaným podmínkám možnosti vyčíslení obvyklé ceny nemovitosti, která je odvislá od odborného posouzení jejího stavebně technického stavu příslušným znalcem a dále i k závěrům znalce Ing. Hegera, jehož znalecký posudek hodnotí jako nepřezkoumatelný. V dodatku odvolání namítl nově pouhé parafrázování výpovědí svědků ve valné části rozsudku a absenci řádného obhájce, když jej při hlavním líčení zastupoval shodný obhájce jako jeho bratra [jméno] [příjmení] ve věci vedené u Okresního soudu ve Svitavách pod sp. zn. 2 T 18/2015, jejímž předmětem je skutek související. Obžalovaný nedomyslel důsledky tohoto postupu, který vyústil v nepředvolání [jméno] [příjmení] jako svědka (což se odrazilo i v jeho závěrech ohledně subjektivní stránky stíhaného trestného činu, která je zaměněna za civilní objektivní odpovědnost statutárního orgánu) a nevyslechnutí znalce Ing. Hegera při hlavním líčení. Souhrnně uvedl, že shledává rozsudek vadný ve smyslu § 258 písm. b), c) tr. řádu.

Závěrem navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k novému projednání.

Státní zástupce nesouhlasil s výrokem o trestu, který považuje za uložený v rozporu se zákonem, kdy nebyly podle něj splněny podmínky pro užití moderačního ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku (zjevně nesprávně uvedeno tr. řádu), v této souvislosti poukázal na aktuální judikaturu Nejvyššího soudu (viz např. usnesení jmenovaného soudu ze dne 28. 5. 2014 sp. zn. 8 Tdo 550/2014). Nižší účast obžalovaného na projednávaném skutku a jeho dosud řádný život měly být zohledněny jako polehčující okolnosti, nejedná se však o mimořádné okolnosti, které by mohly vést k aplikaci § 58 odst. 1 tr. zákoníku. Obžalovaný svým jednáním způsobil vysokou škodu, kterou neodčinil ani částečně, ke spáchání trestného činu se nedoznal, aniž zaplatil za nemovitost byť jen část kupní ceny, přistoupil k demolici areálu a proti jeho zahrnutí do majetkové podstaty společnosti Bustrex, s. r. o. podal vylučovací žalobu (jménem společnosti Blue Fields, s. r. o.). I díky nezaplacení kupní ceny tedy společnost Bustrex, s. r. o. skončila v konkurzu.

Závěrem navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil podle § 258 odst. 1 písm. d), e) tr. řádu ve výroku o trestu a podle § 259 odst. 3, 4 tr. řádu znovu rozhodl tak, že obžalovanému uloží podle § 209 odst. 5 tr. zákoníku trest odnětí svobody při spodní hranici zákonné trestní sazby, konkrétně ve výměře cca 5 – 5,5 roku), pro jehož výkon bude podle § 56 odst. 3 tr. řádu zařazen do věznice s dozorem.

Vrchní soud v Praze k odvolání obžalovaného a státního zástupce poprvé přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a to jak z hlediska vytýkaných vad, tak z hlediska vad nevytýkaných, které měly vliv na správnost napadených výroků, dne 21. 10. 2015 a svým rozsudkem č. j. 5 To 49/2015-1067 zrušil napadený rozsudek a zprostil obžalovaného obžaloby podle § 226 písm. b) tr. řádu, neboť dospěl k závěru, že jednání obžalovaného nevykazuje všechny znaky žalovaného trestného činu podvodu (konkrétně znak„ uvedení v omyl“). Proti citovanému rozhodnutí Vrchního soudu v Praze podal Nejvyšší státní zástupce dovolání, jež vyústilo v usnesení Nejvyšší soudu ze dne 9. 3. 2016 č. j. 3 Tdo 60/2016-30, kterým byl rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 10. 2015 č. j. 5 To 49/2015-1067 zrušen včetně obsahově navazujících rozhodnutí a Vrchnímu soudu v Praze bylo přikázáno, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Důvodem pro tento postup je názor Nejvyššího soudu, že argumentace odvolacího soudu, kterou odůvodnil absenci jednoho ze znaků trestného činu

podvodu, nemůže obstát. Byť je zajisté neobvyklé, že nebyly žádné záruky za úhradu kupní ceny, nemovitosti byly převedeny ještě před její úhradou a existovala možnost podvedené osoby zjistit skutečný stav věci, což svědčí o laxním přístupu strany prodávající, nelze vyloučit podvodné jednání na straně pachatele, neboť nelze požadovat, aby fyzická či právnická osoba vstupující do soukromoprávního vztahu přistupovala ke svému partnerovi jako k potencionálnímu podvodníkovi a vždy detailně zkoumala jeho solidnost a solventnost. Pachatelé by se pak mohli vždy jednoduše dovolávat neobezřetnosti poškozených. S ohledem na doposud učiněná skutková zjištění se Nejvyšší soud přiklání k právní kvalifikaci skutku zvolené krajským soudem /tj. jako trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1, odst. 5 písm. a) tr. zákoníku

V návaznosti na uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy Vrchní soud v Praze přistoupil podle § 254 odst. 1 tr. řádu k novému přezkumu napadeného rozsudku krajského soudu, a to při vázanosti právním názorem vysloveným ve výše citovaném usnesení Nejvyššího soudu ve smyslu § 265s odst. 1 tr. řádu.

Jak již Vrchní soud v Praze konstatoval ve svém předchozím rozhodnutí, řízení, které napadenému rozsudku předcházelo, netrpí vadami, které by měly za následek porušení ustanovení, jimiž se má zabezpečit řádné objasnění věci a právo na obhajobu, a které by mohly negativně ovlivnit správnost a zákonnost rozsudku ve všech jeho výrocích. Stručně lze konstatovat, že v průběhu celého řízení byla respektována zákonem stanovená pravidla spravedlivého procesu. Námitka týkající se zastoupení obžalovaného údajně vyloučeným obhájcem nemůže obstát, neboť se nejedná o případ, s nímž by trestní řád spojoval neúčinnost úkonů trestního řízení, kterých se konkrétní advokát zúčastnil /viz § 35 odst. 2, 3 tr. řádu § 37a odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. řádu Pokud tedy týž advokát v jiném trestním řízení (byť se vzdáleně dotýkající nyní projednávané věci, resp. týkající se dispozic s toutéž nemovitostí – viz obžaloba podaná u Okresního soudu ve Svitavách, vedená pod sp. zn. 2 T 18/2015) zastupoval bratra obžalovaného, bylo pouze na obžalovaném, aby to případně vyhodnotil jako nevhodný postup a zvolil si advokáta jiného.

V další fázi přezkumu se Vrchní soud v Praze zabýval skutkovými a právními závěry napadeného rozsudku a v kontextu usnesení Nejvyššího soudu dospěl k závěru, že rozsah dokazování provedený krajským soudem nelze považovat za zcela úplný a dostatečný ve smyslu § 2 odst. 5 tr. řádu, kdy v tomto směru je třeba přisvědčit odvolacím námitkám obžalovaného. Krajský soud totiž dosud nevyčerpal veškeré dostupné důkazní prostředky, které by blíže objasnily okolnosti uzavření kupní smlouvy zejména to, zda obžalovaný měl v inkriminované době možnost kupní cenu uhradit (viz jeho odvoláním namítaná možnost saturace kupní ceny investory – jmenovitě [jméno] [příjmení], jednatelem společnosti Austro Energy Group, a. s.), což je zjevně jedna z okolností, která může ozřejmit, zda obžalovaný již v době uzavření kupní smlouvy měl v úmyslu poškozeného uvést v omyl nezaplacením kupní ceny. Bude tedy třeba od uvedené osoby zjistit, zda opravdu měla k dispozici finanční prostředky k úhradě předmětné transakce, případně její části, jaký měl být zdroj těchto financí, zda měla v úmyslu transakci finančně podpořit a proč k tomu ve skutečnosti nedošlo. V této souvislosti Vrchní soud v Praze připomíná správný skutkový závěr krajského soudu z napadeného rozsudku učiněný (viz str. 12) po odmítnutí námitek obžalovaného, že stav nemovitosti nebyl takový, jak se domníval při podpisu smlouvy (podrobněji viz vyjádření obžalovaného na č. l. 892), což krajský soud odůvodnil prokazatelnou prohlídkou areálu jeho bratrem [jméno] [příjmení] před podpisem kupní smlouvy (viz výpovědi svědků [příjmení] [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení]) a vznikem ekologické zátěže až v důsledku zahájení demolice objektu, která započala dne 8. 5. 2011, tj. téměř po 6 měsících od nabytí vlastnictví k nemovitosti společností BLUE FIELDS, s. r. o. (viz sdělení České inspekce životního prostředí na č. l. 810 a násl.). Tento závěr pak bude třeba konfrontovat s případně nově zjištěnými skutečnosti z výpovědi [jméno] [příjmení] (nelze totiž bez dalšího a priori vyloučit podvodné jednání i za situace, kdy by bylo prokázáno, že obžalovaný měl finanční prostředky na úhradu kupní ceny, kterou však přesto nezaplatil). Bude též na místě pokusit se vyslechnout

bratra obžalovaného [jméno] [příjmení], tj. osobně jej k hlavnímu líčení předvolat a zjistit, jaký je jeho postoj ke svědecké výpovědi v tomto řízení (viz § 100 odst. 1, 2 tr. řádu). Pokud bude svědek vypovídat, bude nezbytné jej podrobně vyslechnout k okolnostem předcházejícím uzavření smlouvy, k jejímu samotnému podpisu a dále i k důvodům nesplnění podmínek smlouvy ze strany obžalovaného, včetně zapojení obou bratří [příjmení] do inkriminované obchodní transakce. Taktéž bude třeba se jeho výslechem pokusit ozřejmit svědkovu vazbu na Ing. [jméno] [příjmení], který se stal likvidátorem společnosti BUSTREX na jeho doporučení Mgr. [jméno] [příjmení] a který na žádost [jméno] [příjmení] podepsal za společnost BUSTREX 2 dodatky kupní smlouvy oddalující platbu kupní ceny a snižující její výši. Ačkoli se jedná o okolnosti nastalé až po uzavření kupní smlouvy, kterou mělo být spácháno podvodné jednání obžalovaným, mohou též přispět k objasnění subjektivní stránky posuzované trestné činnosti. S ohledem na to, že v rámci odvolacího řízení obžalovaný předložil vlastní znalecký posudek společnosti KRESTON A& CE Audit, s. r. o. (č. l. 1035 - 1060), který zpochybňuje závěry znalce Ing. Hegera (jehož znalecký posudek byl se souhlasem stran při hlavním líčení čten), bude na místě znalce Ing. Hegera předvolat a vyslechnout jej k jím zpracovanému znaleckému posudku včetně jeho konfrontace se závěry posudku společnosti KRESTON A& CE Audit, s. r. o. (s nimiž by měl být znalec dopředu seznámen, aby byl schopen se při hlavním líčení erudovaně vyjádřit). Na základě výsledků takto doplněného dokazování, bude na zvážení krajského soudu, jak naloží se znaleckým posudkem předloženým obžalovaným, tj. zda vyslechne jeho zpracovatele, příp. zda jej za souhlasu stran přečte, či zda jím důkaz provádět nebude. Závěr znaleckého zkoumání je totiž podstatný pro objasnění výše škody způsobené trestným činem, kterou je cena nemovitosti obvyklá, určená ve smyslu § 137 tr. zákoníku (viz např. R 42/1990, dále též 8 Tdo 541/2013). Z uvedeného je zřejmé, že krajským soudem učiněná skutková zjištění nemohou v doposud shromážděném rozsahu obstát a je třeba je blíže objasnit tak, aby o nich nevznikaly důvodné pochybnosti a aby byla zcela jasná a úplná.

Ačkoli úvahy o případném trestu, který by měl být obžalovanému uložen, pokud bude uznán vinným žalovaným trestným činem, jsou v tomto stádiu řízení předčasné, přesto považuje Vrchní soud v Praze za nutné vyjádřit souhlasné stanovisko s odvolacími námitkami státního zástupce, kterými odůvodnil nesplnění podmínek pro použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku. Je totiž zcela zřejmé, že daný případ nevykazuje žádné výjimečné okolnosti, které by mohly vést ke shovívavějšímu postupu při trestání, tj. k mimořádnému snížení trestu odnětí svobody.

Vzhledem ke shora uvedenému je zřejmé, že napadený rozsudek trpí vadami uvedenými v ustanovení § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. řádu a proto odvolací soud z podnětu podaných odvolání napadený rozsudek zrušil, když zároveň neshledal podmínky pro to, aby ve věci sám rozhodl. V daném případě bude totiž třeba ve shora naznačeném směru vyslechnout svědky [jméno] [příjmení] (včetně případného prošetření jeho majetkových poměrů v inkriminované době), [jméno] [příjmení], znalce Ing. Hegera, případně i zpracovatele znaleckého posudku společnosti KRESTON A& CE Audit, s. r. o. Nelze ani vyloučit provedení dalších důkazů, pokud vyvstane jejich potřeba, což bude plně v ingerenci krajského soudu s tím, že rozsah dokazování je ovlivněn požadavkem, aby o skutkovém stavu věci nadále nevznikaly důvodné pochybnosti. Plánované doplnění dokazování považuje odvolací soud za natolik rozsáhlé a obtížně proveditelné v rámci odvolacího řízení, že by překračovalo meze uvedené v § 263 odst. 6 tr. řádu a znamenalo by nahrazování činnosti soudu prvého stupně. Ten na podkladě spolehlivě zjištěného skutkového stavu při vázanosti ustanovením § 264 odst. 1 tr. řádu znovu meritorně rozhodne a své rozhodnutí opětovně odůvodní tak, aby nebyly opomenuty náležitosti odůvodnění rozsudku uvedené v § 125 tr. řádu a ve vztahu ke všem ve věci provedeným důkazům byl uplatněn postup vyplývající z ustanovení § 2 odst. 6 tr. řádu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není řádný opravný prostředek přípustný.

Praha 11. dubna 2016

JUDr., Ph., D. Kateřina Korečková
předsedkyně senátu